

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

Punct. I. Quid sit vnio compositi substantialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

utriusque principij materiæ videlicet, & formæ, & principium, ut quo dicitur respectu materiæ, quæ est principium *ut quod*, quatenus se tenet ex parte illius, & similiter quatenus se tenet ex parte formæ dicitur principium *ut quo* constituens formam principium in actu secundo.

PUNCTUM PRIMVM.

Quid sit unio compositi substantialis.

ET si præcipue de vnione compositi substantialis disputatio instituat, quia eadem est de aliis totis doctrina, de illorum vnionibus nonnihil dicam.

§. I.

Doctorem placita.

1 PRIMAM sententiam defendunt Gregor. Arim. in 3. dist. 18. quæst. 2. ad 18. Maior ibid. dist. 1. quæst. art. 1. Caiet. 1. part. quæst. 2. art. 1. Medina ibid. Bacon. in 3. distinct. 1. q. 1. art. 1. & quæst. 2. art. 2. asserentes vnionem non esse entitatem distinctam à materiæ, & formæ, & tantum dicere applicationem localem tanquam conditionem. Ab his differre videtur Gabr. (cuius est secunda sententia) in 1. dist. 30. quæst. 4. conclus. 5. qui asserit vnionem extremorum nihil aliud esse, quam intimam extremorum præsentiam, & hanc præsentiam ait Gabr. esse similitudinem in eodem loco sue definitiue, sue circumscriptiue. Differt Gabr. à Gregorio, & aliis quia illi approximationem, tantum requirebant ut conditionem, ut extrema per se ipsa formaliter vnirentur. Gabr. verò eandem approximationem rationem formalem vniendi esse contendit.

2 Tertia sententia, quam tenet Aureolus apud Capr. in 3. dist. 1. quæst. 1. art. 2. asserit vnionem inter extrema non esse aliquid positium, sed negationem diuisionis. Quarta sententia vnionem constituit in dependentia materiæ à formæ, hanc defendunt Scot. in 3. quæst. 1. Bassol. ibid. Ocham in 3. dist. 3. quæst. 4. & in 3. quæst. 1. supra hanc dependentiam, quæ est formalis ratio vniendi requirunt Doctores huius sententiæ indistantiam extremorum ut conditionem ut vniantur. An verò hæc dependentia distinguenda sit ab extremis, vel identitate cum illis retineat, ad præsentem quæstionem non spectat, specialem disputationem alibi sibi vendicat hæc difficultas, vnum tantum ex his doctoribus modo scire oportet, ipsos nempe vnionem extremorum constituisse in dependentia formæ à materiæ cuiuscumque naturæ sit hæc dependentia quam examinabo lib 3. Controuerf. 12. Punct. 1.

3 Quinta sententia tenet vnionem esse modum quemdam substantialem modaliter distinctum à materiæ, & formæ, realiterque distinctum ab approximatione, extremorum & à dependentia formæ à materiæ. Ita P. Vazquez t. 1. in 3. partem disp. 18. cap. 3. & disp. 19. num. 23. Pater Soar. disp. 15. Metaph. sect. 6. à num. 6. vsque ad 10. & tit. 1. in 3. p. disp. 8. sectione 3. concl. 3. Rub. tract. 4. de forma, quæst. 6. num. 57. Hurt. disp. 5. sect. 1. num. 6. Ariag. disput. 4. sect. 1. & ferè omnes moderni pluresque ex antiquis apud Soar. supra. Hanc opinionem amplector quam nonnullis conclusionibus explicabo, & simul sententias suprà relatas refellam. Alij dicendi modi, quos recentes excogitarunt ad negandum substantialem vnionem, ad has sententias reduci possunt, quos inter illas explicandas & impugnandas explicabo, & impugnabo.

§. II.

Duplici conclusione propria sententia duplicem sententiam explodo.

4 PRIMA CONCLUSIO. Vnio inter materiæ & formam distinguitur ab ipsa materiæ, & forma ut aliquid superadditum non solum tanquam conditio, sed tanquam ratio formalis. Hæc conclusio directè impugnat primam sententiam, quam sic probo. Possunt existere materiæ & forma absque vnione: ergo vnio aliquid est distinctum à materiæ & formæ: Antecedens patet in morte hominis,

admittiturque ab omnibus aduersariis: consequentia est legitima iuxta illud principium firmum in Philosophia, *Illa que realiter separantur, realiter distinguuntur*: ergo separatio vnionis à materiæ, & formæ infert necessariò distinctionem. Dices materiæ, & formam posse existere absque eo quod vniantur ex defectu conditionis, approximationis videlicet, quæ posita non poterunt non vniri. Contrà: do ad conclusionem, de quâ modò ago, materiæ, & formam, quæ possunt existere non vnitæ, vniri necessariò posita approximatione, & sic argumentor. Approximatio tunc non se haberet ut conditio, ut existeret vnio identificata cum materiæ & formæ: ergo esset conditio ut existeret alia vnio distincta à materiæ, & forma vel ipsa esset formaliter vnio. Antecedens probo: vnio identificata cum materiæ, & forma nihil aliud est, quam materiæ & forma: sed approximatio non est conditio ut existant materiæ, & forma: ergo non est conditio ut existat vnio identificata cum materiæ & formæ: Probo consequentiam: quicquid est conditio ad hoc ut aliquid physicè existat, est conditio ad hoc ut existat illud, quod physicè indiuisibiliter identificatur cum illo: ergo si approximatio esset conditio, ut existeret vnio identificata indiuisibiliter cum materiæ, & forma, esset conditio, ut existeret materiæ & forma: sed non est conditio ut existat materiæ & formæ: quia absque approximatione possunt existere: ergo non est conditio ut existat vnio identificata cum materiæ, & formæ.

Dices, approximationem esse conditionem ut materiæ, & forma existant vnitæ, etiam si non sit conditio necessaria, ut existant materiæ, & forma, secundum se. Contrà: materiæ & formam vnitas existere, vel dicit aliquid supra existentiam vtriusque entitatis, vel tantum dicit vtramque existentem: Si dicit aliquid distinctum: ergo vnio distinguitur à materiæ, & formæ: si nihil distinctum dicit, materiæ & formam existere, est materiæ & formam vnitas existere: ergo quod est conditio ut materiæ & forma existant, erit conditio, ut existant vnitæ, & quod non est conditio, ut existant, non erit conditio, ut existant vnitæ. Dices materiæ & formam vnitas dicere supra materiæ, & formam approximationem tanquam conditionem. Contrà: conditio distinguitur realiter à ratione formali ad quam est conditio: ergo approximatio, si tantum se habet ut conditio respectu vnionis, ratio formalis huius debet distinguere ab approximatione. De illa ratione formali ut distincta ab approximatione, à qua tanquam à conditione ad sui existentiam distinguitur, inquiri an dicat aliquid præter materiæ, & formam, vel non: si dicit aliquid: ergo vnio distinguitur à materiæ & formæ: si tantum dicit materiæ, & formam, tota ratio formalis vnionis, ut distincta à conditione, quæ illius rationem formalem non ingreditur, sita est in nudis entitatibus materiæ, & formæ: ergo existente materiæ, & forma existit ratio formalis vnionis, secluso quocumque alio. Ex hoc duo infero: primum, approximationem non esse conditionem ad rationem formalem vnionis, siquidem non est conditio ad existentias materiæ, & formæ secundum se, in quibus tota ratio formalis vnionis, quæ ab approximatione distinguere debet, in opinione, quæ approximationem conditionem ad vnionem appellat, necessariò est constituenda. Secundo infero posita existentia materiæ, & existentia formæ non posse non esse vnitas, quia implicat existere rationem formalem vnionis, & extrema non esse vnitas vnio enim essentialiter est nexus actualis, & exercitium vniendi duo extrema, quorum est vnio. Vtraque consequentia est legitima: primum consequens est contra primam sententiam, cui dixi directè opponi meam conclusionem: secundum, contra omnium consensum, & veritatem Catholicam, quæ credimus, mortuo homine animam non vnitam incorruptam permanere, & Christo mortuo illius materiæ in sepulchro iacuisse, animamque descendisse ad inferos, vnionemque inrer vtramque partem perisse.

Dices approximationem non esse conditionem, ut existat secundum entitatem vnio identificata cum materiæ, & formæ, ut probat ratio à nobis facta, sed ut existat secundum formalitatem, hoc est, ut actu exerceat officium vnionis, quia eadem vnio, quæ physicè existit quando materiæ & forma approximationem non habent, & non actu vnit, quia non existit secundum formalitatem vnionis ex defectu conditionis, incipit esse secundum illam formalitatem vnionis posita approximatione tanquam conditione, cum

cumque tunc incipiat existere, non physicè, & secundum entitatem, sed secundum formalitatem, tunc primò incipit exercere officium vnionis, & annexere actu, quod antea non præstabat. Rem explicat exemplo cognitionis diuinæ, quæ cognoscit obiectum contingens; illa cognitio si obiectum deficeret tota existeret secundum entitatem, quia est intrinseca Deo, & nihil Dei intrinsecum physicè deficere potuit, si tamen obiectum quod antecedenter potuit non esse, non fuisset, cognitio illa non existeret secundum formalitatem, neque Deum constitueret cognoscentem, & iudicantem existere tale obiectum, præcisè ex defectu obiecti, quod non pertinet ad rationem formalem constitutiuam cognitionis diuinæ, sed tantum se habet ut conditio respectu illius.

Hunc dicendi modum apprehendunt plures, qui connotatores vulgo dici solent, quia per hæc & extrinseca connotata rerum formalitates explicant, asseruntque hoc connotato posito (idem connotatum sonat atque conditio, etiam connotatum non solum vices conditionis, sed obiecti gerat aliquando) intrinsecè & formaliter habere aliquam formalitatem, quam sine tali connotato tantum habebat physicè, & materialiter. Hæc doctrina multum cursum nostrum retardaret, si quoties occurreret, illam ex professo impugnandum susciperemus, est enim frequens apud plures in tota Philosophia, quapropter semel illam radicis impugno in Metaph. Controv. l. 9. Punct. 4. de relat. disputans, ubi plura contra hunc dicendi modum inuenies: modò summis labris rationem quamdam attingam, ut illam loco citato recognoscas. Vnio secundum suam physicam entitatem, & secundum formalitatem seu actuale exercitium vnendi, à parte rei seclusa fictione intellectus non distinguitur à materia, & forma, sed existente materia, & forma secundum sententiam, quam impugno, & secluso quocumque alio est vnio secundum entitatem physicam: ergo est formaliter tota formalitas, quam sine intellectus fictione habere potest, & est secundum actuale exercitium vnendi.

SECUNDA CONCLUSIO. Vnio non consistit formaliter in approximatione seu intima præsentia inter materiam & formam. Hæc conclusio est contra sententiam, quam defendit Gabriel, pro qua sic arguuntur. Approximatio localis nihil aliud est quam præsentia vtriusque extremi: sed quociescumque mouetur homo corrumpitur præsentia materie, & forme, & alia acquiruntur: ergo quociescūq; mouetur homo corrumpitur vnio, quæ antea erat, & producit alia vnio, & tot vniones producuntur, & corrumpuntur in motu locali, quot producuntur & corrumpuntur præsentia: ergo ex vi motus localis producit vnio inter materiam & formam, & consequenter producit homo, & principium efficiens motus localis hominis verè est principium hominis, & verè hominem producit, sicuti illum produxit principium generans, quod ex vi generationis non produxit materiam, neque formam, sed tantum vnionis modum, quo posito resultat homo ex materia, & forma: ergo principium mouens localiter hominem, quod similem vnionem producit, si hæc in approximatione consistit, dicitur principium producens hominem; & principium destruens approximationem, quam antea habebat, dicitur principium destruens hominem, quia nullo alio modo dicimus hominem corrumpi ab aliqua causâ naturali, nisi quatenus hæc illius modum vnionis corrumpit. Ex quo inferetur principium mouens localiter hominem, esse principium destruens hominem, quatenus destruit modum vnionis, qui in approximatione destructa à motore constituitur, & alium hominem producens quatenus producit aliam vnionem, seu aliam approximationem inter eandem materiam & formam.

Secundò, si vnio in approximatione consisteret, sequeretur formam vnâ substantialem non expellere aliam, quod sic probò. Formæ substantiales inter se possunt penetrari, & illarum penetratio cum alio tertio tantum repugnat ratione quantitatis, sed diuersæ formæ in eadem materia non secum afferrent diuersas quantitates: ergo non repugnat penetratio formarum inter se, & cum eadem materia neque ratione ipsarum formarum, neque ratione diuersarum quantitarum, quas secum afferant: ergo ex nullo capite repugnat penetrare duplicem formam in eadem materia: ergo vna forma non expellit aliam à subiecto per informationem, neque est impossibile cum alia, si informatio consistit tantum in approxi-

matione inter materiam, & formam. Consequens admitti non potest: ergo antecedens non subsistit.

Tertio anima Christi fuit penetrata cum materia Sanctissimæ genitricis, cum ex illa illæ virginis claustrum fuit natus, & tamen anima Christi non fuit vnita materia primæ Virginis: ergo vnio non consistit in approximatione intima seu in penetratione inter materiam & formam.

Propter hæc argumenta nonnulli hanc approximationem aliter explicant dicentes, vnionem non consistere in approximatione locali tantum, sed in approximatione secundum virtutem, quæ potest deficere etiam si sint penetratæ localiter materia, & forma, & ita possunt habere hanc penetrationem localem sine vnione. Contra hanc approximationem secundum virtutem, argumentum sæpè factum, adhuc integrum iterum repeto. Approximatio secundum virtutem distincta à præsentia locali, vel dicit aliquid distinctum à materia, & forma, vel tantum dicit entitatem vtriusque, si dicit aliquid distinctum, iam constituitur vnio realiter distincta à materia, & forma, & intima præsentia locali; si nihil dicit distinctum à materia, & forma, & intima præsentia locali, implicat esse materiam & formam intimè præsentem, seu penetratas sine hac approximatione secundum virtutem: ergo non potest dari forma penetrata alicui materie, quæ non habeat hanc approximationem secundum virtutem; & quæ non sit vnita tali materie. Respondent approximationem secundum virtutem non distinguere à forma prout in materia, vel à forma quatenus in materia, licet distinguatur à forma secundum se. Hos omnes dicendi modos euerter prædictum argumentum, redeat iterum. Forma vt in materia, vel dicit aliquid distinctum à materia, forma, & penetratione locali, vel non: Si dicit aliquid distinctum, dicit vnionem superadditam, quam ego propugno; si nihil dicit distinctum, nihil dicit dum ad hos vanos dicendi modos confugis.

Vt aliquo modo declinent vim argumenti supra facti, dixerunt recentiores, applicationem localem non esse approximationem secundum virtutem, neque actu vnire extrema deficientibus dispositionibus requisitis ad formam. Solutio hæc potest dispositiones exigere tanquam conditionem, vt materia & forma vniantur, vel vt aliquid tale in adæquatè pertinens ad vnionem, quam potest constitutur in approximatione locali, & in dispositionibus in materia existentibus. Si primum dicat, sustinebit eandem impugnationem quam adhibui n. 4. & sequenti contra primam sententiam, quæ approximationem inter materiam & formam dicebat esse conditionem, & non rationem formalem, vt materia, & forma immediatè vnirentur. Quam iterum breuiter attingo. Si dispositiones tantum sunt conditio: ergo adæquatè distinguuntur à ratione formali vnionis: ergo vnio, quæ requirit dispositiones tanquam conditionem, consistit adæquatè in approximatione, vel in alio adæquatè distincto à dispositionibus: ergo illo posito etiam si dispositiones non existerent, erit ratio formalis vnionis, & extrema erunt formaliter vnita: ergo si semel materia, & forma sint intimè præsentem etiam si deficient dispositiones erunt vnite, quia ex defectu conditionis non possunt extrema non esse vnita, si permanet tota ratio formalis vnionis. Si dicas deficientibus dispositionibus deficere rationem formalem vnionis, assigna rationem hanc, quæ deficit posita penetratione inter materiam & formam, & entitatem superadditam, quam quærimus, nobis ostendes.

Alio modo dici posset dispositiones ipsas pertinere ad rationem formalem vnionis; quod multis impugnatur: Potest forma esse vnita materie deficientibus dispositionibus: ergo dispositiones neque in adæquatè pertinent ad rationem formalem vnionis. Secundò, positis his dispositionibus in materia ad formam hominis, materia est æquè disposita ad hanc, vel illam formam, & Deus libere hanc vel illam animam rationalem illi infundit ex pluribus, quas potest creare: ergo materia prima Virginis præcisè ex vi dispositionum indifferens est, vt illi vniantur anima quæ de facto fuit vnita materie Christi: ergo quando penetrata fuit materia prima Beatissimæ Virginis cum anima sanctissima Christi Domini habuit totam rationem formalem vnionis cum ipsa, quia habuit dispositiones ex se æquè respicientes propriam animam, & animam Christi, & æquè erat vtrique penetrata: ergo æquè erat vtrique vnita.

vnita. Idem dico de materia prima Christi respectu formæ Sanctissimæ Virginis. Audiui recentiore respondentem, materiam primam Virginis tunc non vniri animæ Christi quia iam erat propriæ vnita. Contrâ materiam primam Virginis esse vnitam propriæ animæ, & hanc animam esse propriam illius, nihil aliud est quàm materiam primam habere dispositiones ad hanc animam, & esse illi intimè præsentem, sed idem habet respectu animæ Christi ergo eodem modo illi erit vnita tanquam propriæ animæ. Omitto contra hanc sententiam constituere vnionem totius compositi substantialis in quodam aggregato accidentium, præsentia enim intima, seu penetratio inter materiam & formam, consistit in duplici præsentia accidentali realiter distinctâ, & si his dispositiones adiunguntur ad vnionem constituendam, dicit vnio quatuor primas qualitates, quantitatem, & alia accidentia.

§. III.

Duplicem aliam sententiam refello duplici conelusione propria sententia, illamque penitus expono.

14 **TERTIA CONCLUSIO.** Vnio non potest consistere in aliquo non positiuo, quod sit negatio diuisionis. Hæc conelusio contradicit opinioni Aureoli quam retuli n. 2. & probatu facillima est. Diuisio est carentia vnionis positivæ: ergo non diuisio, seu negatio diuisionis est ipsa vnio positiva, probo consequentiam: diuisio & vnio positiva mutuo opponuntur sicut effectus diuisio est non esse vnionis positivæ: ergo ipsa positiva vnio est non esse diuisionis: ergo vnio, quæ consistit in negatione diuisionis debet in aliquo positiuo consistere. Ex quo inferes rectè docuisse Aureolum vnionem consistere in negatione diuisionis, postea terminos implicasse, dum dixit negationem vnionis non esse aliquid positiuum. Adde non rectè explicari vnionem per negationem diuisionis cum per positiuos terminos possit clariùs explicari, per illam enim negationem, res potius confunditur, quàm explicatur.

15 **QUARTA CONCLUSIO.** Vnio distinguitur realiter ab educatione. Hæc conelusio impugnatur opinione Ochami relatum n. 2. illam multis propugnat Hurtad. loco cit. n. 3. videamus quanta vi. Arguit primò: Vnio animæ rationalis non identificatur cum aliqua actione: ergo neque vnio reliquorum compositorum. Non tenet illatio, quia animæ rationalis creatio essentialiter distinguitur ab educatione aliarum formarum, & per illam non inheret forma materiæ, neque ex vi illius aliquam connexionem habet cum materia, sed sine illa potest naturaliter existeret, forma verò materialis ex vi educationis materiæ inheret, & sine illa formaliter, vt educa adhuc de potentia Dei absoluta existeret non potest, vnde longum est discrimen inter actionem creatiuam, & educationem, ratione cuius ex distinctione creationis ab vnione non potest inferri distinctio inter educationem, & vnionem. Arguit rursus Hurtadus: Generatio terminatur ad vnionem, quia generatio aliquid producit vt quo, ratione cuius compositum producat vt quod: ergo distinguitur ab ipsa vnione, sicut actio à termino. Deinde vnio dependet à materia per generationem, quia generatio est passio, passio autem est causalitas materiæ, vnio verò non est causalitas, sed ipsa causatur. Hoc probat Hurtadus, quia in homine nihil potest causari per vnionem, sed ipsa causatur. Hæc omnia facit ab Hurtado dicuntur, & facilius possunt reici ab aduersariis: qui enim asserunt actionem productiuam formæ esse vnionem, negant generationem compositi, cuius forma educitur, terminari ad vnionem, & dicunt tantum terminari ad formam producendam, tanquam ad terminum constituentem vt quod compositum, & ipsam generationem ipsum vt quo constituere annectendo formam productam ex vi illius cum materia, quam supponit. Similiter negant vnionem pendere ab agente mediâ generatione, aut passione, sed immediatè per se ipsam, quæ est passio respectu formæ, non respectu vnionis secum identificatæ. Ad confirmationem respondeo in homine vnionem non esse causalitatem neque respectu formæ, neque respectu sui ipsius, sed terminum per causalitatem, scilicet per passionem productum, in equo verò & in aliis compositis materialibus, vnionem esse causalitatem secundum hanc sententiam respectu formæ, quæ est terminus productus ab agente, receptus in subiecto, & materiæ vnitus indiuisibiliter per eandem entitatem.

16 Arguit iterum, sequi ex eo quod vnio identificetur cum generatione terminari ad se ipsam, cum verò præiudicet responderi posse, terminari ad formam, & non ad se ipsam, instat. Generatio non terminatur ad formam tantum, sed ad formam vt vnitam: ergo terminatur ad vnionem: ergo si non distinguitur ab vnione terminabitur ad se ipsam. Si negemus Hurtado generationem terminari ad formam, vt vnitam formaliter, & dicamus tantum terminari ad formam, quæ ex vi illius vnitur, sicut non terminatur ad formam, vt genitam, sed ad formam, quæ ex vi illius, generatur, difficile poterit antecedens assumptum probare. Rationem, quam ipse vocat à priori desumptam ex diuersis effectibus formalibus, & naturis vnionis, & productionis non maioris roboris est. Ait vnionem ex natura sua esse vinculum duorum extremorum, & generationem esse viam ad terminum, & causalitatem illius, quam ab illo distingui certum est. Respondeo vnionem esse vinculum duorum extremorum, & productionem esse viam ad terminum, & hæc duo identificari in educatione formæ, & productionem distingui à termino scilicet à forma non ab vnione, ad quam non terminatur, quia est eadem vnio, quæ non terminatur ad se ipsam.

17 Posset probari distinctio inter vnionem, & educationem, quia si vnio, & educio identificarentur, sequeretur diuersum esse totum in instanti generationis, in quo forma producit à causa secunda, & in reliquo tempore, quo conseruatur à causa prima, quia posito diuerso principio effectiuo actionem diuersam esse necesse est: ergo erit diuersa vnio formæ identificata cum actione, ex vi cuius producit, quotiescumque principium producat est diuersum, quæ diuersitas non solum erit numerica, sed specifica, cum principia conseruans, & producat formam, specie differant, & consequenter actiones, quæ à principiis speciem trahunt. Nec valet dicere totum esse idem, etsi vnio sit diuersa, quia retinet easdem partes essentielles: totum enim essentialiter includit vnionem tanquam quid pertinens ad illius essentialitatem, & vltimò illud constituens in ratione totius: ac proinde variatà vnione variatur aliquid essentialiter totius, & consequenter totum, implicat enim aliquid permanere cuius non tota permanet essentia, quia omne ens includit omnia illi essentialia, ita vt quocumque deficiente absolute deficiat. Inferitur similiter in instanti, in quo Deus primò conseruat formam productam à causa secunda in instanti, in quo primò totum genuit, non conseruari totum, sed primò produci: quia in illo instanti non est totum quod præcessit sed aliud incipit, vt probauimus: ergo non conseruatur tunc totum, sed primò producit. Hæc quemque veritatis amicum conuincet: si quis tamen absurda hæc omnia deuoret, existimo præter exclamaciones, & admirationes (quæ semper ab ingenioso, & viro docto abesse debent) nihil aliud suppetere, quo possit hæc ratio maiorem vim recipere, quapropter transio ad aliam.

18 Actio quæ de facto substantialis forma producit, distinguitur ab ipsa forma producta, vt probabo Controuers. 12. Puncto 1. ergo est accidens. Probo consequentiam: Actio distincta à termino essentialiter est propter terminum, & ratione illius habet esse, & non intenditur à natura propter se, sed propter terminum: Non vt ipsa sit, sed vt sit terminus: id autem, quod non intenditur propter se, sed propter aliud essentialiter est accidens, & non substantia: vt in Metaph. exponens conceptum accidentis probabo. Hoc posito sic arguo: Actio, & passio, seu inherencia, dependentia, vel educio, quæ realiter non distinguuntur sunt accidens: ergo non possunt esse de essentia totius substantialis: Probo consequentiam: Totum substantiale, secundum totum id, quod dicit essentialiter, & secundum rationem totius completi primariò, & per se intenditur: ergo secundum totum id, quod includit essentialiter, & secundum rationem formalem totius est substantia: ergo secundum vnionem, quam essentialiter includit, & quæ totum substantiale constituit in ratione totius est substantia: ergo vnio debet esse substantia, & nun accidens: ergo distinguitur ab actione, quæ producit formam quæ non est substantia, sed accidens. Dicunt nonnulli modum vnionis pertinere ad essentiam compositi non in recto, sed in obliquo, & ita non est necessariò esse substantiam. Contrâ: esto, modum vnionis pertinere in obliquo pertineat, verè est id, per quod totum substantiale, siue constituitur in ratione totius substantialis per aliquod dictum in recto, vel connotatum in obliquo, debet constitui per aliquod substantiale.

stantiale, siue includat in recto illa, quæ ad suam essentiam constituendam spectant, siue in obliquo necessariò substantialia esse debent.

19 QUINTA CONCLUSIO. Entitas substantialis distincta à materia, & forma in qua dixi vniōem consistere non est res, sed modus, est dicere non potest adhuc potentia Dei absoluta existere sine extremis, etiam si extrema possent esse sine illa. Probo: Si hæc entitas in qua vniōem constituitur posset esse sine extremis vnitis esset indifferens, vt vniretur, & non vniretur: ergo indigeret alio modo superaddito, quo vniretur: ergo danda est aliqua vniō, quæ immediatè sit per suammet entitatem fixa extremis: ergo danda est vniō, quæ de potentia Dei absoluta non possit ab illis separari, quia quod per suammet entitatem, alicui est affixum, non potest non illi esse affixum, si cum sua entitate perseveret. Probo primam consequentiam: ideo damus vniōem superadditam inter materiam, & formam, quia possunt existere quin vniantur: ergo si daremus vniōem interiectam posse existere non vniendo, indigeret alio modo superaddito vt vniret. Secunda conclusio euidens est, quia si non daretur vniō immediatè per se extremis affixa, sed aliā indigens vniōe, rursus illa vniō aliā indigeret, & sic in infinitum vniōes procederent.

S. IV.

Argumenta soluta.

20 Argumenta, quæ contra nostram sententiam ex tanta opinionum diuersitate adduci possunt, pauca sunt, & quæ nihil ferè difficultatis continent.

Obiicies primò. Modus vniōis à nobis assignatus potest immediatè vniri materiæ, & formæ nullo alio modo interiecto: ergo materia, & forma poterunt similiter immediatè vniri nullo interiecto modo. Concedo antecedens, & distingo consequens: Materia, & forma, quæ de facto existunt indifferentes vt vniantur, & vt non vniantur saltem de potentia Dei absoluta, nego consequentiam: materia & forma, quæ possent existere ex se determinate ad vniōem actuale, ita vt adhuc de potentia Dei absoluta non possent existere quin actu vnirentur, concedo consequentiam. Rationem exhibeo: totum fundamentum, quod habemus ad ponendam vniōem superadditam inter materiam & formam est, quia videmus posse existere saltem diuinā intercedente potentia, quin actu vniantur, ex quo inferimus non actu vniri per suammet entitates, quod si videremus materiam, & formam nunquam non vniri, & iudicaretur adhuc de potentia Dei absoluta non posse non actu vniri, nullum esset fundamentum ad vniōem superadditam admittendam inter talem materiam, & formam. Neque modò admittenda est inter materiā, & modum vniōis, quem assignamus pro materiā, & forma, quæ de facto existunt, quia talis vniōis modus indifferentiam non habet, vt vniatur, & non vniatur, sed per suammet entitatem est affixus materiæ & formæ, ita vt neque de potentia Dei absoluta, ex suppositione, quod existeret posset non vniri talia extrema, & illis non esse vnitum, eo modo, quo vnitur, non vt extremum, sed vt nexus annexens extrema, quod non est propriè vniri, sed esse rationem vniendi, neque vniōis modus dicitur vnitus, sed vniens, quod ad quæstionem non attinet: illo enim modo, quo vnitur propriè, vel impropiè, vt quò, vel quod, vt extremum, vel vt nexus, vnitur absque vlla indifferentia, & ita per suam entitatem, & non per aliquid superadditum. Adde necessum esse vniōem non vniri medio alio, ne in infinitum procedatur, quod non requiritur inter materiam & formam.

21 Obiicies secundò. Materia & forma sunt partes immediatæ totius: ergo per se immediatè illud componunt, & non medio alio modo vniōis. Probo consequentiam, de ratione partis est componere: ergo de ratione partis immediatè est componere. Concedo antecedens, & distingo consequens: ergo materia & forma per se immediatè componunt totum, immediatione partium, & immediatione componentium, concedo consequentiam: immediatione causalitatis, & compositionis, nego consequentiam. Est dicere, componunt non mediā aliā parte, & non medio alio componente, concedo: componunt non mediā compositione, nego. Ad probationem consequentiæ respondeo, concedendo antecedens, & distinguendo consequens: de ratione partis immediatæ est non componere

mediā aliā parte, seu medio alio componente, concedo: mediā causalitate, seu mediā compositione, nego.

22 Obiicies tertio, Forma per inhæsiōem seu dependentiam, quam habet à materiā, est in materiā, est inseparabilis ab illa, inhæret illi, est connexa cum illa: ergo non indiget alio modo vniōis. Respondeo formam per dependentiam esse in materiā tanquam in subiecto inhæsiōis, non verò tanquam in subiecto informationis, cum quo vnum constituit, & esse inseparabilem localiter ab illa, illique inhære modo explicato, & esse connexam cum illa tanquam cum causā, à qua dependet ex vi dependentiæ, seu inhæsiōis, quibus omnibus positis adhuc forma non constituit vnum substantiale cum materiā, neque illi est vnita, & illis permanentibus potest Deus vniōem impedire ac proinde hæc est necessaria, vt ex vi illius forma sit vnita materiæ, & totum sit constitutum.

S. V.

De vniōe aliorum totorum.

23 De toto integrali seruata proportione idem iudicium ferendum est, ac de toto essentiali: sicut enim partes essentielles indifferentes sunt, vt vniantur, & non vniantur, sic integrantes, quarum plurimis valde contingenter accidit vniō, vt patet in vniōe duarum partium aquæ, ex qua indifferentia constat non vniri per se ipsas, sed per vniōem superadditam. Hanc non esse dependentiam, quam habent partes à subiecto, certum est, quia duæ partes aquæ cum eadem dependentia ab eodem subiecto modo sunt vnite, modò diuise, quia quando diuiditur aqua, non corrumpitur vniō, quam partes formæ aquæ habebant cum subiecto: ergo non vniuntur integraliter per dependentiam à subiecto. Deinde partes materiæ primæ, quæ nullam habent dependentiam à subiecto, integraliter sunt vnite, & partes quantitatis eandem integram vniōem retinent extra subiectum constitutæ in mysterio Eucharistiæ, quam habebant in subiecto: ergo vniō integralis non constituit in partium à subiecto dependentia. Ponenda est talis vniō in modis superadditis partibus vnitis pertinentibus ad eandem speciem ad quam pertinent partes integraliter vnite, siue substantiales, siue accidentales.

25 Maior est difficultas de aliis concretis accidentalibus, an videlicet includat vniōem distinctam ab ipsa educatione formæ accidentalis; vel formæ accidentales, per quas constituuntur, vniantur subiectis præcisè per dependentiam, quam habent ab illis, ita vt inter albedinem, & subiectum, quod ex vi illius album constituitur, nulla intercedat vniō præter inhærentiam, seu dependentiam, quam habet albedo à subiecto. Ratio dubitandi rectè sumitur ex his, quæ de toto substantiali diximus, in quo tantum probauimus indigere vniōe distinctā ab inhærentia formæ, quia inhærentia est accidens, & non potest pertinere ad constitutionem totius substantialis, sed hæc ratio non probat inhærentiam non posse constituere hoc totum accidentale, verbi gratia, album, ergo nulla potest adhiberi ad probandum in his concretis accidentalibus dari vniōem inter materiam & formam, distinctam à dependentia, quam habet forma à materiā, scilicet albedo à ligno albo.

26 Rationem suprā dictam non probare dandam esse hanc vniōem distinctam à dependentia formæ in concretis accidentalibus, apertè conuincitur: venio ad aliam, quæ nonnulli probant dependentiam à subiecto non esse vniōem inter terminum dependentem, & subiectum, à quo dependet, quæ si alicuius est roboris æquè premit in compositis substantialibus, & accidentalibus. Vniō inter materiam, & formam hominis dependet à subiecto mediā inhæsiōe, & non illi vnitur per hanc inhæsiōem, seu dependentiam: ergo dependentia seu inhæsiō non est vniō inter extremum dependens, & subiectum, à quo dependet, neque illa constituit vnita. Primam partem antecedentis, scilicet vniōem hominis dependere mediā inhæsiōe à subiecto, fert communis sententia. Secunda probatur: vniō essentialiter per se ipsam vnitur materiæ, & formæ, & est vniendi ratio, quæ non potest vniri medio alio: ergo vniōeducta ex subiecto, quod vnitur, non illi vnitur mediā inhærentia: ergo inhærentia non est vniō inter subiectum, & terminum inhærentem, seu dependentem. Hæc ratio æquè probat de omnibus inhærentiis, seu dependentiis

24
25
26
a causa materiali, cum ex vi omnium æquè terminus constituitur dependens à subiecto, illi inhærens, & inseparabilis, neque aliquid potest cum fundamento excogitari in alia inhærentia, propter quod rationem habeat vnionis, quæ careat inhærentia, mediâ quâ vnio hominis dependet à subiecto. Posset quis respondere vnionem inter materiam, & formam per se ipsam esse vnitam extremis substantialiter, & simul esse vnitam alteri extremo verbi gratiâ, materiæ mediâ vnione superadditâ accidentaliter, sicuti integralis vnio per se ipsam est vnita extremis, & mediâ vnione superaddita subiecto. Hoc exemplum rem explicat, non probat; quia vnio integralis per se ipsam vnitam extremis non illis vnitur mediâ vnione superaddita, sed alijs subiecto à quo separari potest; vnio verò essentialis inter materiam, & formam hominis, si materiæ vnitur mediâ inhærentiâ, vnitur medio alio, & eidem extremo, cui vnitur immediatè, & per se, quod videtur repugnantiam inuoluerè, sicuti repugnat dicere actionem per se ipsam immediatè dependentem à principio effectiui, ab eodem mediâ alia actione dependere.

26
27
28
29
30
Fateor exemplum rem non probare, verumtamen illo secluso, cur dici non poterit vnionem inter materiam & formam hominis per se ipsam vniri substantialiter materiæ per modum nexus, seu, *vt quo*, & mediâ inhærentiâ superadditâ vniri eidem materiæ accidentaliter, & per modum extremi, quod *vt quod*? Neque exemplum de actione adductum quidquam probat, actio enim per se dependens ab hoc principio, non solum non potest dependere mediâ alia actione ab hoc actiui principio, verum neque ab alio, quod si ab alio principio potest dependere mediâ alia actione; & simul per se ipsam ab hoc, poterit bis ab eo dependere, per se ipsam, & mediâ actione; vnionem verò per se ipsam his extremis certum est mediâ vnione superadditâ posse alijs vniri, vt patet in vnione integrali respectu subiecti: ergo diuersa est ratio de vnione per se ipsam immediatè extrema respiciente, & de actione respiciente principium. Ratio diuersitatis pro actione, & pro alijs modis respectu vnionis posset ita assignari. Actioni per se ipsam immediatè dependenti semper esset superflua ex natura rei alia actio, quia independentem ab illa supponebatur per se ipsam extra causas, vnio verò etiam si per se ipsam sit vnita indiget inhærentiâ superadditâ, vt existat: si autem ipsa inhærentia in suis prædicatis intrinsecis habeat imbibitam rationem vnionis, vnio indigens inhærentiâ indigebit prædicatis intrinsecis illis, ac proinde indigebit vnione, si enim dependere à subiecto dicitur esse illi vnium, vnio, quæ petit à subiecto dependere mediâ inhærentiâ, petit illi esse vnitam mediâ inhærentiâ diuerso modo, quo est vnita immediatè, & per se præcisè tanquam extremo, à quo per suam entitatem non dependet tanquam à causa materiali, sed per aliam vnionem superadditam accidentalem. Propter hos diuersos modos vnionis posset dicere aliquis vnionem inter materiam, & formam hominis esse vnitam per se ipsam substantialiter, vt nexum extremo, à quo ex vi huius vnionis non dependet in genere causæ materialis, & mediâ inhærentiâ per modum extremi dependentis ab alio in genere causæ materialis mediâ hac vnione accidentali, seu mediâ inhærentiâ. Consequenter teneretur is dicere formas materiales substantiales eductas ex potentia materiæ, & illi vnitas mediâ vnione substantiali, habere duplicem vnionem ad materiam, quandam medio modo substantiali distincto ab educatione pertinente ad compositionem totius, mediâ quâ formâ vnitur materiæ tanquam extremo alteri coextremo absque vlla dependentiâ; alteram accidentalem non pertinentem ad constitutionem totius substantialis, mediâ quâ vnuntur materiæ, & forma non tantum, vt purè extrema, sed forma vt extremum dependens à materia, & materia vt extremum influens in formam mediâ vnione accidentali, seu inhærentiâ. Neque inconueniens esset asserere eandem formam cum eadem materia diuersas inire compositiones medijs diuersis modis; substantialem mediâ vnione substantiali, & accidentalem mediâ inhærentiâ, quæ est accidentalis vnio. Certum enim est adhuc in opinione, quæ dicit inhærentiam non esse vnionem ex forma substantiali materiæ inhærentem, seclusâ vnione aliquo modo fieri quoddam concretum, et si propriè non vnium, certè cum maiori connexionem, quam habeant alia tota per accedens, in quibus non deest aliqua ordinata

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

27
tio, sicut exercitus, & musicæ, & simul fieri aliud concretum substantiale propriissimè vnium vnione substantiali, ex qua totum per se substantiale resultat.

27
28
29
30
Alio modo posset responderi prædicto argumento, scilicet educationem terminatam ad extremum per se vnium subiecto, non esse vnionem inter subiectum, & extremum eductum, secus educationem termini non vniti per se ipsum subiecto, quia terminus per se ipsum vnitus subiecto, neque indiget aliâ vnione ad subiectum, neque illam potest terminare, ac proinde non vniri per educationem formaliter vnionem, quia non potest vnionem terminare; terminus verò, qui per se ipsum non vnitur subiecto, indiget vnione vt illi, vnatur, & illam potest terminare, ac proinde potest educi ex vi actionis, quæ formaliter sit educitio vnitiua, seu vnio educitiua. Non caret specie probabilis solutio, magis tamen priori adhareo, quia si educitio ex communi prædicato educationis, & dependentiæ termini à subiecto, non habet rationem vnionis, sine fundamento dicitur illam habere ex aliqua peculiari ratione talis dependentiæ, seu educationis.

28
29
30
Adhibui omnia fundamenta, quæ ad vnionem distinctam ab educatione formæ in concretis accidentalibus ponendam, & relegandam, sum assecutus, ex quibus non difficile cuique erit, partem, quam maluerit, eligere, ego propter communem sententiam propendeo in opinionem, quæ modum vnionis distinctum ab educatione constituit, licet opposita mihi valde probabilis visa sit.

29
30
De compositis accidentalibus, quorum forma est modus subiecti dicendum est, formas ipsas immediatè, & per se ipsas esse illis vnitas, quia implicat separari ab illis, & non tribuere suum effectum formalem subiecto, quod omni alio secluso constituant præsens, verbi gratia vel durans, si duratio modus est superadditus. Producentur hi modi sæpe mediâ actione superaddita, quâ à subiecto dependent, quapropter si quis defendat albedinem subiecto vniri mediâ inhærentiâ, iuxta dicta de vnione, dicere tehebitur, præsentiam habere duplicem vnionem ad subiectum, alteram inseparabilem per se ipsam, alteram separabilem mediâ passione; ni velit solutionem adductam num. 19. defendere, videlicet educationem terminatam ad rem, quæ per se ipsam subiecto vnitur non esse vnionem, secus educationem terminatam ad rem indigentem modo superaddito, vt subiecto vnatur. Idem, quod dixi de composito accidentali, cuius forma est modus, intellige de composito substantiali habentem similem formam modalem.

30
Ex suppositione quod vnio distinguatur ab educatione, in compositis etiam accidentalibus posset dubitari, an possit dari compositum cuius formæ educitio non distinguatur ab vnione. De compositis accidentalibus affirmatiuè respondeo; vix enim inuenitur ratio efficax ad probandum de facto non identificari educationem, & vnionem. De substantialibus si educitio distinguatur à forma substantiali, necessariò erit accidens propter rationem dictam n. 11. ac proinde neque de potentia Dei absoluta poterit pertinere ad constitutionem essentialem compositi substantialis, neque esse illius vnionem, quæ est de essentia compositi; si forma substantialis per se ipsam educatur ex subiecto nullo superaddito modo vnionis indigebit, vt illi vnatur iuxta dicta num. 27.

PUNCTUM II.

An modus vnionis sit simplex entitas.

§. I.

Doctorem placita, & difficultatis status.

1
Pater Hurtadus disput. 5. sectione 7. subsectione 2. asserit in composito substantiali duplicem dari modum vnionis, quendam tenentem se ex parte materiæ, quam respicit vt subiectum, & formam vt terminum; alterum ex parte formæ, quam vt subiectum vnit, & materiam vt terminum. Communis ferè omnium Doctorem sententia, quam tenet Pater Suarez disputat. 14. Metaphysic. sect. 2. num. 13. Pater Valquez tom. 1. in 3. part. disputat. 9. num. 23. affirmat tantum dari modum quendam vnionis,

P

vnionis,